విడిప్రతిక ౧ అణా

గోలకొండపత్రిక

ప్రతి సోమ, గురువారములందు ప్రకటింపబడును

సం॥ చందా రూ. ౬ | ఏప్రిలు 9 వ తేది 1936 గురువారము | అర్థ సం॥ చందా రూ॥ 3

సంపుటము ౧౦ | ట్రూపుబజారు, హైద్రాబాదు - దక్కన్. | సంచిక ౨౧

[illegible]

నూతన సంవత్సరము—ఆంధ్రుల నూతనోత్సాహము

వ్యాసకర్త:—

శ్రీయుత ఈ. వెంకటరామయ్యగారు

[illegible]

[illegible]

[illegible]

నిరాధారస్త్రీలు

ముగింపు

గ్రామ సమాచారములు

విద్యార్థుల సమిష్టి ఉద్దేశ్యమును సాధించుట

[illegible]

నిజాం రాష్ట్రములో ఉగాది పండుగ ప్రబోధములు

[illegible]

కామారెడ్డి బహుపరియాణికులకు తిప్పలు

[illegible]

శ్రీవిజ్ఞానవర్ధన ఆంధ్రభాషా నిలయము, బూర్గంపాడు

[illegible]



వేమన ఆంధ్రభాషా నిలయము

[illegible]

[illegible]

[illegible]

	౧౩౪౩ ఫ.	౧౩౪౪ ఫ.
	రు. అ. పై	రు. అ. పై
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
మొత్తము	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

న్యాయవాదులతరఫున

౧౩౪౬, ౧౩౪౭ ఫసలీలకొరకు శాసన సభా సభ్యుల ఎన్నికలు

[illegible]

మౌల్వి అబ్దుల్లా పాషా, బి.ఏ.ఎల్ ఎల్.బి., హైకోర్టు వకీలు పండిత వేంకట రంగారెడ్డి, హైకోర్టు వకీలు గారలు

[illegible]

[illegible]

[illegible]

భూమి కావలసినవారికి మంచి సమయము

అదిలాబాదు జిల్లా జాగీరు గ్రామములో [illegible] భూములు [illegible] కౌలుకు [illegible] దున్నది.

ఈ భూమి [illegible] [illegible] ఎకరములు [illegible] [illegible] [illegible] కలదు.

వడ్లు, [illegible] జొన్నలు వగైరాలు [illegible] ఒక భాగమును [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] తేది ఆదివారము [illegible] ౪ గంటలకు [illegible] ఆఫీసరు, [illegible] [illegible] [illegible].

వివరములు [illegible] [illegible] తెలిసికొనవచ్చును.

[illegible] వివరము

[illegible]		ఎకరములు
[illegible]		౧
[illegible]		౧-౨౫
[illegible]		౧౦
[illegible]		౧౦
[illegible]		౧౧
౬		౧-౨౫
౫		౧-౦
[illegible]		౧-౩౦
[illegible]		౧-౦
[illegible]		౧-౨౪

ది: [illegible]
[illegible]

ప్రకటన

[illegible] అందరికిని తెలియజేయుట యేమనగా [illegible] మేము [illegible] లక్ష్మీనారాయణ గారు [illegible] మృతుడైన [illegible] తండ్రిగారి కుటుంబములో సమాన భాగస్థులముగా వున్నాము. మా గిర్మిపిచియున్న మాకంటె పెద్దవాడైన యిద్దరు అన్నలు అయిన పెద్ద రామయ్యయున్ను, చిన్న రామయ్యయున్ను సిఫారసులై మా భాగమును మాకు ఇయ్యకుండా వచ్చుచున్నారు. వారిని [illegible] స్థిరాస్తియైన మాసవిష్టి కుటుంబపు ఇంటిపైన ఫక్తీ అప్పులు తీసికొని రహను వగైరాలు చేసి ముస్తక్తి చేసే ఆలోచనలో వున్నారని వింటున్నాము. ఎవరైన అట్టియింటిపై [illegible] యిచ్చినట్లైన అవి చెల్లనేరవు. ముందు ఏమైనా వ్యవహారములు జరిగించువారు నష్టపడగలరు. భాగస్థులమైన మా అనుమతిలేనిది మేమున్నా మా స్థిరాస్తులపైన బాకీలు యివ్వకూడదనిన్ని, అట్లు యిచ్చినట్లైనవారు నష్టపడగలరనియు, ముందు [illegible] వ్యవహారములలో వారు జవాబ్దారీ కాగలరనియు, అందుచేత ఎవ్వరున్ను బాకీలు యివ్వకూడదనియు యిందుమూలముగా వ్రాయుచున్నాము.

దస్కత్

[illegible] రామమల్లయ్య

[illegible] రామలింగయ్య

[illegible]. లక్ష్మీనారాయణగారు

[illegible] గ్రాంట్ బస్తీ

హైదరాబాదు

[illegible] తే. [illegible].

బజారు ధరలు

దడువై రామన్నగారు

(హైదరాబాదు [illegible])

౫-౨-౧౩౪౮ ఫ.

పల్లా ౧౧ రు. అ. పై

[illegible]	..	౧౪౫-౧౬౫
[illegible]	..	౧౧౫-౧౨౨
[illegible]		౧౨౫-౧౩౫౭
.. [illegible]		౧౩౫-౧౪౫
.. [illegible]		౧౬౫-౧౭౫
.. [illegible]	..	౧౫-౧౫౫
.. [illegible]	..	౧౩౫-౧౩౫
.. [illegible]	..	౧౫-౧౬
.. [illegible]	..	౨౦-౨౩౪
.. [illegible]	..	౩౪౫-౪౧౫
.. [illegible]	..	౩౫౫-౩౬౫
[illegible]	..	౯-౯
[illegible]	..	౧౩-౧౩
[illegible]	..	౯-౯౫
[illegible]	..	౧౪-౧౫
[illegible]	..	౬౫-౭౫
[illegible]	..	౮౫-౯
[illegible]	..	౧౪౫-౧౫
[illegible]		౬౫-౬౭
[illegible]	..	౮౫-౯
[illegible]	..	౧౨౫-౧౨౫
[illegible]	..	౯౫-౯౫
[illegible]	..	౧౧౫-౧౨౭
[illegible]	..	౩౫-౩౫
[illegible]	..	౬౫-౭
[illegible]	..	౮౫-౯
[illegible]	..	౬౫-౭
[illegible]	..	౮౫-౯
[illegible]	..	౨౧-౨౪
[illegible]	..	౧౦౫-౧౧౫
[illegible]	..	౧౩౫-౧౪౫
[illegible]	..	౧౨౧-౧౨౫
[illegible]	..	
[illegible]	..	౧౦-౧౨౫
[illegible]	..	౧౩౫-౧౪౫
[illegible]	..	౧౧-౨౦
[illegible]	..	౧౯-౨౦
[illegible] ౧౨ [illegible]		౨౧-౨౫

వైశ్యకులీనుల వివాహము

[illegible] తేది [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] వైశ్యవివాహము [illegible] జరిగెను.

[illegible] తేది [illegible] [illegible] [illegible] జరిగెను.

[illegible]

దస్తు

[illegible]

[illegible]	౪౦ [illegible]	౪౧-౪౪
[illegible]	[illegible] ౧౬	౩౫-౪౫
[illegible]	..	౧౧-౧౫
[illegible]	౧౨ [illegible]	౩౫-౩౫
[illegible]		౧౫-౧౬
[illegible]		౮౫-౯
[illegible]		౧౩-౧౪
[illegible]		౮౫ ౮౫
[illegible]		౧౦-౧౧
[illegible]		౧౧-౧౧౫
[illegible]	[illegible]	౧౫-౧౫
[illegible]	..	౧౫-౧౫
[illegible]	..	[illegible]
[illegible]	..	౨౫-౨౫

గోలకొండపత్రిక
ధాత నామ సం॥ చైత్ర బ ౨
గురువారము

మన ఉర్దూ విధానము

3

మన ప్రభుత్వమువారు మన రాష్ట్రమందు విద్యావిధానమును సంస్కరించుటకై ఒక కమిటీని ఏర్పరచి, ఆకమిటీ వారు ఉస్మానియావిద్యాపీఠప్రొఫెసర్ శాస్త్రిలు [illegible]గారిని, విద్యాశాఖాధ్యక్షులు [illegible] నవమూలైన సంస్కరణలను సూచించుటకు కోరగా, వారలు ప్రశ్నాపత్రమును అచ్చొత్తించినప్పుడు ఉర్దూ మాతృభాషగాని బహుసంఖ్యాకులగు ప్రజలు [illegible] సమ్మతులిచ్చియు ముందుగా ఉద్దేశించినపు "ఉర్దూ విధానము"ను [illegible] ప్రశ్నించియుండిరి. కమిటీగారు అభిప్రాయముల నిచ్చుటకు [illegible] విధేయత [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ప్రొఫెసర్ కార్యాలయములు

[illegible]

[illegible] గ్రంథాలయము స్థాపన

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

రేడియో కార్యాలయంలో ఖురానుపాఠము

[illegible]

వకీలు నిర్దోషిత్వము తీర్మానమగుట

[illegible]

మిర్యాలగూడెము

(స్వంత విలేకరులు)

[illegible]

౧వ తీర్మానము

[illegible]

౨వ తీర్మానము

[illegible]

హైదరాబాదకో ఆపరేటివ్ ఇన్స్యూరెన్సు సొసైటి లిమిటెడ్

[illegible]

సుభాసుచంద్ర బోసుగారు అరెస్టుచేయబడిరి

అరెస్టుకుముందు దేశీయ నాయకులు ఘనస్వాగత మిచ్చిరి

[illegible]

సిద్ధిపొందిన శ్రీ సద్గురు మార్తాండ మాణిక్య ప్రభుస్వామి

మహమ్మదీయ శిష్యులుగల స్వామి

[illegible]

ఇటలీకి అప్పులియరాదు

[illegible]

తీర్మానము

[illegible]

విభాగములు

[illegible]

[illegible]

కన్నడములో రామాయణము

[illegible]

మునల్మానుమతమునుండి హిందూమతమును మరల ఆశ్రయించుట

[illegible]

గండమాలనుండి విముక్తి

[illegible]

థియోబాల్డు ఉల్ఫుటోను.

౧౨వ పేజి తరువాయి

పిదపవారు నతడు రాష్ట్రీయనగరవర్తక ప్రముఖులను, మేజిస్ట్రేటులను బలవంతపెట్టి తనకుకావలసినసొమ్మును తీసుకొని వేయిమంది సైనికులతోను, నాలుగైదు శతఘ్నులతోను ఐర్లాండువాసులకై వేయితుపాకులతోను కొన్ని ఓడలపై ప్రవేశించి వాటికస్థానులను బలవంతంగా ఐర్లాండుకు ప్రయాణముచేసెను. హంబర్టుతోపాటు థియోబాల్డు ఉల్ఫుటోను సోదరుడగు మాత్యూటోను, బార్తలమ్యూటీలింగు, ఫ్రెంచి సైన్యములో పనిచేయుచున్నప్పటికిని తనమాతృదేశ స్వాతంత్ర్యము కాంక్షించుచు ఫ్రెంచి సేనలుచేరిన జనస్వదేశీయుల కమిటీసభ్యులను గావించిన సలీవాన్ అను ఆయనయుండెను.

సైన్యము ఐర్లాండులోని కిల్లాలాఅను నగరసమీపమున ఓడలనుండి దిగినది. తర్వాతనే హంబర్టునకు స్వల్పసైన్య సహాయముతోనే అక్కడనున్న ఆటెకసంస్థానములను బ్రిటిషుసైనికులనుండి వశపరచుకొనుటకు సాధ్యమాయెను. కాని యింతలోనే యుద్ధమునకు సైన్యమును తీసుకొని "లేక్" అను బ్రిటిషు సైన్యాధిపతి అక్కడకువచ్చెను. ఫ్రాన్సుదేశపు కీర్తిప్రతిష్ఠల నినుమడించు యుద్ధము చేసి అల్పసైన్యము బైకెలుగా పట్టుబడిపోయెను. సలీవాను ఫ్రెంచియుద్ధఖైదీగా వ్యవహరించి తప్పించుకొనెను. మాత్యూటోను టీలింగు, ఆ వ్యక్తి నగరమునకు యినుపసంకెళ్లతో తీసుకొనిపోబడి అక్కడ ఉరితీయబడిరి.

హంబర్టు సాహసము ఐర్లాండులో ప్రథమమున అతనికిగలిగినజయము ఫ్రెంచిదేశవాసుల మనోదేశప్రేమికుల చేసినది. ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక వర్గాన్ని కలవరపరిచింది. కడకు యింతకాలమునుండి తాము చేయుచున్న పెద్దపెద్ద వాగ్దానాలకు సరియగునట్టి సహాయమును ఐర్లాండు స్వాతంత్ర్యవాదులకు చేయవలెనని కల్పించుకొనిరి. కాని వాగ్దానమొనరించిన సమయములో లేవు. హైగావారి నాలుగువేల సైన్యము మాత్రమే తగ్గిపోయుండె ఎట్లాగో ప్రయత్నించి చివరకు ఒక పెద్ద ఓడను, నాలుగు చిన్న ఓడలను కమాండరుబోంపార్ అధిపత్యమున ప్రకటించెను. హార్డియను సైన్యాధిపతిగ నియమింపబడియుండె అయిదువేల సైన్యాన్ని సిద్ధపరచుకొనిరి. ఈసైన్యములకు జయములభించవలెనని టోనుయొక్క చింత తెలియును. కాని ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము ఎంతకొద్దిపాటి సైన్యాన్ని పంపెను తాను దానితోపోవుట దేశధర్మముగా భావించుకొనెను. ౧౭౯౮ సెప్టెంబరు ౨౦వ తారీఖున నా సైన్యము ఐర్లాండుకు బయలుదేరినను అక్టోబరు ౧౦వ తేదీవరకు ఐర్లాండులోని అభిస్వల్లీ చేరలేకపోయింది. అప్పటికే ఇంగ్లీషువారల సైన్యము వారికొరకై ఎదురుచూచుచుండెను. ఇంగ్లీషుఓడలు సంఖ్యలో ఫ్రెంచివారికి పెంపు సమానమేకాని వాటికంటె పెద్దవి. వందుగుండుసామాను వారికవి అధికముగాకలవు. ఫ్రెంచి నావికాసైన్యాధిపతి టోనును తిరిగిపోవలసినదిగా ప్రార్థించెను. ఫ్రెంచివారలు ఖైదీలుగాపట్టబడినను ఏమి, ఐరిషువారు ఏదేని శిక్షకు గురియగుదురనియు, టోనును ఆ ఉద్యమములో పాల్గొనుటచే రాజద్రోహిగ పరిగణింపబడి ఉరితీయబడుననియు, కావున వేగముగాపోవు ఓడ నెక్కి తప్పించుకొమ్మనియు టోనునకు సలహానిచ్చెను. కాని టోను మహాశయుడా పారిపోవుటకు సమ్మతించునది? "నాదేశ స్వాతంత్ర్యమునకై ఫ్రెంచివారలు ఆయువులనిచ్చి అశ్రాంతముగ పోరాడుచుండ నేను పారిపోతినని చెప్పుకొనుటకు లోకులకు అవకాశమిత్తునా" అని అతడు జవాబుచెప్పెను.

కొలదికాలములోనే టోనున్న ఓడను ఆంగ్లేయుల ౭ ఓడలు నాలుగువైపుల ముట్టడించెను. అగ్ని వర్షమును కురిపించసాగినవి తెరచాపలు చినిగి, చుక్కానులు విరిగిపోయి హాహాకారములు చెలరేగినవి. ఓడ గాలిలో తేలియాడుచుండెను. ఓడలో ఇదవరకు నీరుచేరి రక్తప్రవాహము లో కలసిపోయినను, ఓడభగ్నమైపోవువరకు ఎడతెగని సాహసముతో అర్ధగంటలు ఫ్రెంచిసైనికులు యుద్ధము చేసిరి. టోను ఒక శతఘ్నికడచేరి దానిని సుపయోగించుచు మృత్యువు నాహ్వానించుచున్నాడనియు వీరోచితముగా పోరాడెను. కాని మృత్యుదేవత తన్నుపిలుచువారల ప్రార్థనల నెప్పుడు నంగీకరించదు. టోను శిరమెగిరిపోవుట మరణించుటయునో చూడవలెను. అంతకంతె ఘోరమృత్యువు వానికి ప్రాప్తమున్నది. ముక్కలైన బదపులపాలుగ నాశమైన గాలిలో "బాబోయి"

గాంధిగారి సరససల్లాపములు

గతవారము [illegible] దర్శనములో [illegible] హోటేలులో [illegible] గాంధి మహాత్ముడు [illegible] పంచిపెట్టుచు, [illegible] కొలను [illegible] గెలిచినవారలతో [illegible] కాలము గడిపెను.

వారలలో ఒక [illegible] ఉండెను. ఆమెను గాంధిమహాత్ముడు, "[illegible]" అనెను. ఆమె చిరునవ్వున



నవ్వెను. "[illegible]" అని ఆక్షేపించెను.

గాంధిగారికి క్రొత్తతల్లి

ఆపోటిలో గెలిచినవారలలో ఒక ముసలి అవ్వ ఉండెను. ఆమెను మాచి గాంధిమహాత్ముడు "అవ్వా, నీవు నా అవ్వవలె నున్నావు" అనెను. "అవును" అని ఆమె చెప్పెను.

గాంధిగారి క్రొత్తకొడుకు, త్రాగుడు అలవాటు లేని వాడు

గెలిచినవారలలో ఒకకాయనిపిల్లవాడు [illegible] "[illegible]" [illegible] [illegible] అలవాటు [illegible] "లేదు" అని [illegible] చెప్పెను [illegible] "[illegible]" అని మహాత్ముడు [illegible] అని ఆశీర్వదించెను.

గాంధిగారికి [illegible] సలయమున [illegible]

ఢిల్లీలో హరిజనాశ్రమములో గాంధిమహాత్ముడుండు కుటీరమునకు ప్రక్కయింటిలో [illegible] గారి సతీమణి నివసించుచుండును. ఒకనాడామె గాంధిమహాత్ముని తన ఇంటికి భోజనమునకు పిలిచెను. మహాత్ముడు [illegible] తనకు మంచిదక్షిణ [illegible] వస్తువని చెప్పె [illegible] గాంధిగారి [illegible] ఇట్టి సరసస్లాపములలో



[illegible]గారి [illegible] తము [illegible] ఆరోగ్యము [illegible] చ్చును.

అన్నిస్థలములందు దొరకును.

సొంతదారులు:— కె. టి. డోంగ్రే అండ్ కో గిర్గాం—బొంబాయి.

తంతి అడ్రసు "[illegible]" స్థాపితము [illegible]

జి. రఘునాథ్‌మల్, బ్యాంకర్

బ్రాంచీలు:— హెడ్ ఆఫీసు. చాదర్ ఘాటు టెలిఫోను నెం. [illegible]

పత్తర్ ఘట్టి „ „ [illegible]

సికింద్రాబాదు „ „ [illegible]

[illegible] ఇన్సూరెన్సు [illegible]

[illegible] ఏజంట్లు

ఏజన్సీలు:— లండన్, న్యూయార్కు, బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు, ఢిల్లీ, ఆగ్రా, లక్నో, [illegible], కొచ్చిను, కరాచి, [illegible], పూనా, అహమదాబాదు [illegible], బెంగుళూరు మొదలగునవి.

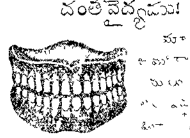
[illegible] సముద్రసంచారమునకై స్థలము బుక్ చేయు [illegible] టికెటులు మొదలగునవి [illegible]

[illegible] హిందూస్థానం [illegible]

[illegible] గవర్నమెంటు, నిజాము గవర్నమెంటు [illegible] చేయబడును.

[illegible] బ్యాంకుల యొక్క పని పాటులయందు [illegible]

నవీన దంతములు! దంతవైద్యము!



[illegible] గ్యారంటీ. [illegible] లు, పళ్ళులు, [illegible] అద్భుతముగా [illegible] డాక్టరు [illegible] దవాఖానా [illegible]

[illegible]

సంస్థానములలోకము

ఖర్చుతగ్గించుటకై కపుర్తలమహారాజు సైన్యము తగ్గించుట

సంస్థాన ఖర్చు తగ్గించుకొనుటకై కపుర్తలమహారాజు గారు తమ సైన్యమందలి [illegible] తీసివేయుటకు [illegible] అప్పుడే [illegible] ఇన్స్పెక్టరుకు సెలవు ఇచ్చినారని తెలియుచున్నది. ఇందువల్ల మేజర్ [illegible], మరి కొందరు సిపాయీలు [illegible] కోల్పోయినారు.

యూరోపియనుద్యోగిని పెట్టుకొనుటకై ఇండోరుపై బలవంతము

ఇండోరు సంస్థానమువారిని ఇండియా [illegible] [illegible]

వితంతు వివాహములో [illegible] బ్రాహ్మణులు

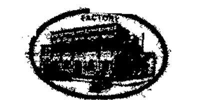
[నెల్లూరు]

[illegible] వితంతు [illegible] ఇటీవల [illegible] వివాహము చేసిరి. ఇందువలన [illegible] బ్రాహ్మణులను [illegible] చేసిరి.



H.H THE MAHARAJA OF JHALAWAR STATE

[illegible] ఆఫ్ఘన్ స్నో [illegible] (ట్రేడ్‌మార్క్)



సుందరవదనము జీవితమునకొక వరప్రసాదము

స్త్రీలు [illegible] పౌడరు [illegible] అఫ్ఘన్ స్నో [illegible] మచ్చలను, బొబ్బలను, మొటిమలను, క్రిములను మొదలగువానిని పోగొట్టును [illegible]

అఫ్ఘన్ స్నో

ఇ. యస్. పటువారీ [illegible] బొంబాయి



[illegible]



ప్రాచీన శిలాశాసనములు

పానుగోడు శిలాశాసనములు:

పానుగోడు హుజూరునగరము తాలూకాలో చేరిన ప్రసిద్ధగ్రామము. ఇది మిర్యాలగూడెము నుండి హుజూరునగరమువరకు వెళ్లురోడ్డు ప్రక్కను, అప్పన్నపేట పెంబరుస్టేషనునుండి రెండు మైళ్లదూరమునగలదు. ఇచట 3 శాసనములు గలవు

౧. చెరువుకట్టమీద ఒకటి

౨. నాగులబావికడ [ఈబావినిపై గ్రామనివాసులు త్రాగెదరు] ఒకటి

౩ ఈగ్రామము తూర్పుదిశయందున్న శివాలయములో ఒకటి.

మిర్యాలగూడెము శిలాశాసనము:

గ్రామము యొక్క నైఋతిదిశయందు రెండు ఫర్లాంగులదూరములో శ్రీయుత గోదాల పాపిరెడ్డిగారి చేనులో వేపచెట్టుక్రింద యున్నది. ఇదికూడ కాకతీయలిపిలో గలదు.

తుంగపాటి శిలాశాసనము:

ఈగ్రామము మిర్యాలగూడెము తాలూకాలో చేరి మిర్యాలగూడెమునుండి దేవరకొండవరకు పోయెడి రోడ్డుపై 14 మైళ్ల దూరమున నున్నది. దీనినే "అంటిపల్లె" అనికూడ యనెదరు. పాతపాటియందు పాతకోట, బురుజుల శిథిలావశిష్టములున్నవి. పాటినుండి శ్రీయుత పజ్జల వెంకటరెడ్డిగారి చేనులో ఒక శిలాశాసనముగలదు.

దేవలపల్లె శిలాశాసనములు:

ఈగ్రామము మిర్యాలగూడెమునకు దక్షిణ పడమరగా మైళ్లదూరమునగలదు. హనుమంతుని ఆలయముకడ రెండుశాసనములుగలవు.

అడవిదేవలపల్లి శిలాశాసనము:

ఈగ్రామము మిర్యాలగూడెము తాలూకాలో చేరి కృష్ణానదితీరమందున్నది. నదితీరమందొక శిలాశాసనముగలదు.

అలగడప శిలాశాసనములు:

ఈగ్రామము మిర్యాలగూడెము తాలూకాలో చేరినది. మిర్యాలగూడెమునుండి తూర్పుదిశను ౭ మైళ్లదూరమున ముచుకుంద నదీతీరమున గలదు. ఇచట అంజనేయాలయమున 3 శిలాశాసనములు గలవు. వీటిని సుమారు ఏడుసంవత్సరములక్రిందట శ్రీయుత వెన్నూరు రామకృష్ణారావుగారు సాంద్యగారు వకటుగ్రాసి కేంద్రసంస్థానకార్యాలయమునకు పంపిరి ఇంకొకశాసనము మాత్రము గొలుసుకట్టడములో బిగింపబడియున్నది. అదియుగూడ సగభాగము మాత్రమే గలదు. తక్కినభాగము విరిగిపోయినది. అది ఎచటనున్నదో నేటివరకును చిక్కలేదు. దీనినకలు తీసుకొనలేదు.

కన్నెకల్లు శిలాశాసనము:

ఈగ్రామము మిర్యాలగూడెము తాలూకాలో చేరి తిప్పర్తినుండి ౬ మైళ్ళదూరమున మాత్రమేగలదు. ఈగ్రామమున ఒకశిలాశాసనము శ్రీయుత మారెపల్లి సీతారామరెడ్డి పటేలుగారి ఇంటికడగలదు.

నల్లగొండ శిలాశాసనము:

నల్లగొండ కాపురస్థులగు శ్రీయుత యం. రామారెడ్డి సుత్తేదారుగారి బావివద్ద ఒక శిలాశాసనముగలదు. ఇది కాకతీయ లిపిలోనున్నది. పెద్దశాసనము.

మూసూరు శిలాశాసనము:

ఈగ్రామము మిర్యాలగూడెమునకు తూర్పుదిశయందు 3 మైళ్లదూరమున నున్నది ఈగ్రామ దేశముఖులగు శ్రీయుత వెన్నూరు కిషన్ రావుగారి తోటబావికడ ఒక శిలాశాసనము గలదు. ఇది కాకతీయలిపిలోనున్నది. మిర్యాలగూడెము ఆంజనేయాలయములో నొక ప్రాచీనశాసనముండెనట. అది ఇరువది సంవత్సరముల క్రిందట నాయుడుగారిచే పెకలింపబడి ఎచట నాటబడెనదో జాడ తెలియుటలేదు. నేను ఖమ్మము తృతీయాంధ్రమహాసభ సందర్భమున శ్రీమాన్ మాపాటి వెంకటరమణాచార్యులగారితో ౯,౪,౭,౮ శాసనములగురించి మనవిచేసి

ప్రాచీన శిల్పముపై నిజాం దొరతనమువారి ఆదరణ

పానుగల్లు దేవాలయ చిత్రకథ

[యాత్రికుడు]

నిగూల ప్రాచీన ఆంధ్రనగరమగు పానగల్లు నల్లగొండకు ఉత్తరమున రెండుమైళ్ల దూరమున నున్నది. ఇచట అనేక దేవాలయములు గలవు. అందు ముఖ్యముగా ఛాయాసోమేశ్వరాలయము, పచ్చల సోమేశ్వరాలయమును పేరుగాంచి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిజెందినవి. ఛాయాసోమేశ్వరాలయము గ్రామము వెలుపలనున్నను, నేటికిని ఛాయాసోమేశ్వరస్వామికి పూజ జరుగుచున్నది. ఈ ఛాయాసోమేశ్వరునిపై పగటి వేళలందు గూడ గర్భాలయములో గోడపై నొకటి ఛాయ కనబడుచున్నది. ఈప్రాంతము శిల్పము యొక్క నిపుణతను వెల్లడించుచున్నది

పచ్చల సోమేశ్వరాలయము పూర్వమెప్పుడో పాడుబడి సర్పములకు, వృశ్చికములకు నివాసమయ్యెను. ఈయాలయము గ్రామసమీపమున నున్నను ఎవ్వరు బాగుచేయించ సాహసించరైరి. గుంటూరుజిల్లా కాపురస్థులగు శ్రీయుత ...గారి అప్పారావు యనువారు నియోగిబ్రాహ్మణపుంగవులు సుమారు ౪౦ సంవత్సరములక్రిందట పానగల్లు ప్రవేశించి, ఆలయమును శుభ్రపరచి పచ్చలసోమేశ్వరునకు పూజ ఆరంభించిరట. లోగడ ఆయాలయము పాడుపడి గర్భాలయములో పుట్టపెరిగి లింగము పుట్టలోనే కలసిపోయెనట. బాగుచేసినపిమ్మట లింగము మిక్కిలి వెలగల పచ్చతో చేయబడినదని గుర్తెరిగి భక్తిపరులగు శ్రీయుత అప్పారావుగారు మిక్కిలి సంతసించి తమయొక్క యావదాస్తిని పచ్చలసోమేశ్వరుని పూజ, కల్యాణోత్సవములకై వినియోగపరచుచు సుమారు ఏడు సంవత్సరములవరకు తమ అంత్యకాలము ఆలయములోనే గడపిరట. వీరి జీవితకాలములోనే ఒక పిచ్చివాడు వచ్చి ఆలయములో నివసించుచు వీరితో మైత్రిచేసుకొని కొంతకాలము గడిపి ఒకనాడు వీరు వెండవగ్రామము వెళ్లుటజూచి లింగమును పెకలించుకొని పారిపోయెనట. గ్రామస్థులు వెదకిపట్టి, లింగమును ఇచ్చివాడు పెకలించుకపోయినసంగతిని గాంచి అనేకదినములవరకు దుఃఖించుచు ప్రాణత్యాగమునకై సాహసించెనట. తదనంతరము గ్రామాధికారుల విన్నపమును నాలకించి భక్తవరులు తమ ప్రతిజ్ఞమూని పునః వెండిలింగమును ప్రతిష్ఠ జేసిరట. వీరిలుపరి గ్రామాధికారులు ౭-౫ సంవత్సరములమాత్రమే పచ్చల సోమేశ్వరునకు పూజలు సల్పిరి కాలక్రమమువలన ఆలయము శిథిలావస్థజెందెను. మహాపీఠులు, రాజులు, భక్తులు, శ్రీమద్భక్తులు, భీదలు పూజించెడి దేవునిచీమలు, సర్పవృశ్చికములే పూజించెడిదినములు వచ్చెను.

౧౩౪౩ ఫసలి ఫర్వర్దిన్నెలలో మహారాజ కిషన్‌ప్రసాదు బహద్దర్ ప్రధానమంత్రులు నల్లగొండ పర్యటననిమిత్తము విచ్చేసినపుడు పానగల్లు తటాకము, ఈ సుప్రసిద్ధ దేవాలయమును జూచి పచ్చలసోమేశ్వరాలయమును బాగుచేయుటకై రు. ౧౫౦౦ ఖరారమును దయచేసిరి. కావున ఆలయమును "ఆర్కియాలజికల్" శాఖవారు బాగుజేయించి ప్రాచీన కాకతీయ శిల్పమును కాపాడినారు, నైజాము దొరతనమువారు జూపెడి ఆదరణ చాలప్రశంసనీయమని చెప్ప నక్కరయిలేదు.

ఇవి. ఆచార్యులవారు గతిదేసు ... ఫొటోలను తీసుకొనగలమని ... కాని నేటివరకు నకిళ్లు తీసుకొనినట్లు తెలియదు. తత్సంవత్సరమైన కేంద్రజనసంఘము మైనదహరింపబడు శిలాశాసనములగురించి తగినశ్రద్ధ నైకొనవున్నచో అమూల్యశిలాశాసనములు కాలగర్భమున బడిపోగలవు.

నోటు: ఒకచోట ప్రాచీనకాకతీయ శాసనమును నేను జూచినాను. దానియుపేరు ఇచట తెలుపజాలను. వలయువారికి ప్రత్యేకలేఖ ద్వారాగాని తెలుపబడును

ఇట్లు
జొన్నగడ్డల హనుమంతరెడ్డి
ఉపాధ్యాయుడు మిర్యాలగూడెము.

గోలకొండపత్రిక

GOLKONDA PATRIKA

HYDERABAD-DECCAN

The First Telugu Bi-Weekly in Andhra Desa and the only Telugu Newspaper for H E H The Nizam's Dominions

Vol. 10. | Thursday 9—4—1936 | No. 91

థియోబాల్డు ఉల్ఫుటోను

ఐర్లండుదేశ స్వాతంత్ర్య సంపాదన చరిత్రయందు మూడవగొప్ప నాయకుడు

వ్యాసకర్త:—సందూరి వేంకట కృష్ణమాచార్యులు గారు.

౧౭౯౮వ సంవత్సరమునాటి ఐరిషుజాతీయోద్యమముతో థియోబాల్డు ఉల్ఫుటోనుకు అవినాభావసంబంధము కలదు. ఉద్యమానికతడు మహాపురుషుడు, నాయకుడు. దానితో సంబంధంగలవారి కనేకులకు ఆతనికివలెనే ధైర్యసాహసాలు, కర్తవ్యనిష్ఠ, నిరుపమానదేశభక్తి కలవు. కాని ఉద్యమప్రారంభమునుండి పైగుణములాతనియందు ఉజ్జ్వలతరములై యున్నందున నాతనిదే దాని కథపతియాయెను.

బెల్ఫాస్టు నగరమున ౧౭౯౧వ సంవత్సరము నస్థాపించిన "సంయుక్త ఐరిషుసమితి" స్థాపకులలో నతడొకడు. క్రొత్తరోజులలో నాసంఘము రోమను క్యాథలిక్కులుపడు [illegible] లను, శిక్షాస్మృతులను నిర్బంధములను తొలగించుటే ముఖ్యోద్దేశ్యముగా గలిగి, కొన్ని సంస్కరణలకై పాటుపడునట్టి శాసనబద్ధమగు సంఘమేకాని స్వదేశము నాశనంచిన విషమపరిస్థితులయున్న ఇతరదేశాలలో జరుగుచున్న రాజకీయ పరివర్తనాలచూచుచు ప్రభుత్వచట్టములననుసరించు ఆందోళనచేయుచు ఎంతకాలము తృప్తినొంది యుండగలదు? ఐరిషుజాతిని నాశనముచేయుచున్న ప్రభుత్వమును మాటలవల్లకాని వాదనవల్లకాని జాతీయసౌభాగ్యమును చేకూర్చుటానికి మార్గ ప్రయత్నించుట కన్న శ్రేష్ఠమనితోచని ప్రతివానికి తెలిసిపోయెను. ఒకవంక రోమను క్యాథలిక్కు మతస్థులకు జరుగుచున్న పరాభవాలు వారివ్యాపారాలను దహించివేయుచుండగా కూడ హృదయము ఉత్సాహదాయకమగు ప్రతిమానవమాత్రుని రక్తమును ఉడికిపోవునట్లు చేయుచుండెను. ఇంకొకవంక బ్రిటిషుసామ్రాజ్యాలన్ని ధిక్కరించి, కత్తిపట్టి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము సాధించిన అమెరికాదేశపు చరిత్ర; అన్నమోరాముచంద్రాయని అంగలార్చుచున్న ప్రజలమొరలను లక్ష్యపెట్టక అధికారగర్వాంధులై, మదాంధులై, నిరంతర భోగలాలసులై జీవితంగడుపుచున్న జమీందారులకును, వారి నాయకులైన చక్రవర్తికిని వ్యతిరేకమైన వరాసు విప్లవజయముకుగమములును—ఐరిషు దేశీయులకన్ను లమిరుమిట్లు గొల్పెను. వారికన్నులగప్పిన పైకములు వారినుండి దౌర్బల్యమును మాయముచేసి స్వాతంత్ర్యము సాధింపపురికొల్పెను. నూతన ఆశాలతలను దోహదముచేసెను. అట్టిసందర్భములో సంయుక్త ఐరిషుసమితి ఎట్లూరకుండగలదు?

౧౭౯౫వ సంవత్సరములో సభ్యులందరూ చేరిరి, గర్జించిరి. ధ్యేయములు, పంథలు, మితవాదులు, తమసభ్యత్వములను రాజీనామాలనిచ్చిరి. నాటినుండి అదియొక రహస్యవిప్లవసంఘముగా మారిపోయెను. టోను, థామస్సు యాడిస్ యమ్మెట్, కామ్యాలుసీల్ప్సన్, థామస్ రస్సెల్ ప్రస్తుతమున్న నగరములలోనున్న ఇతరమిత్రులతో దౌత్యముతో పరదేశములో బ్రిటిషుఅధికారము కూకటివ్రేళ్లతో పెళ్లగించు పథకమునకు [illegible]. కొలదికాలములోనే ఐర్లండులో బ్రిటిషువారి ఎక్కువగా నివసించు అల్స్టరు మధ్య [illegible] ప్రదేశములలోనే ప్రభావము [illegible] ప్రోత్సహించిరి. [illegible] సభ [illegible] ఇంగ్లండుదశ్యములలో ఇంగ్లండు [illegible] వారికి ఐరిషువారితో [illegible] [illegible] ౧౭౯౮లో ఫ్రెంచి [illegible] [illegible] స్వాతంత్ర్య [illegible]

తంత్ర్యభావములు — ప్రజాప్రభుత్వాదర్శము లాతనిహృదయాన్ని చూరగొనినవి. కొనిరోజులకు కొండకలసిన లక్షణాలాతనికి కొరవడి యుండెను. ఇంగ్లండులో అడుగుపెట్టి లండను నగరములో లేనప్పూర్వ పరిచితుడగు "కోకయు" అను వకీలునకు అతడు తన గుట్టుమట్టు లన్నియు తెలియజెప్పెను. కోకయును అరహస్యమును బ్రిటిషు ప్రభుత్వాధికారుల కందజేసెను. వారు ఆతనిని బహూకరించి వానినుండి జాక్సనుపై నానిసే గూఢచారిగ నియోగించినారు. జాక్సనునకు యీసంగతి తెలియదు. కోకయును స్నేహితునివలెనే సంచరించుచు ఆతనివెంట ఐర్లండుకుపోయి అక్కడ అతడితరులతో చేయు సంప్రతింపులను కనుపెట్టి బ్రిటిషుఅధికారులకు తెలియజేసెను.

౧౭౯౪వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ ౨౮వ తేదీనాడు రాజద్రోహ నేరముక్రింద జాక్సన్ నిర్బంధింపబడి విచారింపబడెను. విచారణానంతరము అతడు దోషిగ నిర్ణయింపబడినను అనాడే యాతనికి శిక్ష విధింపబడలేదు. మరునాటికి వాయిదా వేయబడెను. కాని మరునాడు జాక్సను, అంతకుపూర్వమే విషముత్రాగుటచే శిక్ష విధింపబడకముందే కోర్టులో మరణించెను. టోను రహస్యముగా జాక్సనుతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరిపెను. ఆసంగతి ప్రభుత్వానికి తెలియబడే టోను సంకట పరిస్థితులలో తగుల్కొనెను. కొందరుమిత్రుల సహాయముచేత ఐర్లండునుండి తప్పించుకొని ౧౭౯౫వ సంవత్సరము మే ౨౦వ తారీఖున ఫిలడెల్ఫియాకు బయలుదేరిపోయెను.

ప్రాణము బయటపడినందుకు సంతోషించి టోను తనజన్మభూమిని మరచిపోలేదు. స్వదేశీయుల కష్టాలను, వారికి జరుగుచున్న అవమానపరాభవములను ఆతడెట్లు మరువగలడు? అమెరికాలో అడుగిడినతరువాతనే అదేశములో గల ఫ్రెంచిదేశప్రతినిధినికలుసుకొని ఫ్రాన్సుగుచ్చినట్లు తనదేశకష్టములను వివరించెను. ఇంతలో ఇంగ్లండులో [illegible] ప్రజలు శిక్షించబడుచున్నారనియు విప్లవము ప్రారంభించుటకు మంచియదను అదియేయనియు, జయము నిశ్చయమనియు, ఫ్రాన్సుకు వెంటనేపోయి అక్కడ ఫ్రెంచిసంప్రదింపులను గలిపి సలహాపొందవలెననియు టోను [illegible] [illegible] ప్రాంతముల [illegible] టోను మహాశయుడు [illegible] స్వాతంత్ర్యమునకై ప్రవాసము [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] స్వాతంత్ర్య [illegible]

[illegible] పారిసునగరమునకు రాజకీయవేత్తగ ౧౭౯౬వ సంవత్సరము జనవరి ౧వ తేదీని వెడలిపోయెను. ఒకస్వదేశస్థునిద్వారా తాను వచ్చినసంగతి ఫ్రెంచిప్రభుత్వవర్గానికి తెలియజేసెను. ౨౦ వేల సైన్యమును, ఐరిషుప్రజలకు వలయు ఆయుధములను పంపిన ఐర్లండు ఇంగ్లండునుండి విడిపోవునని ఒకవిజ్ఞాపనకూడా పంపెను. కాని వ్యవహారములు మందముగా నడుచుటచే అసంతృప్తిజెంది ఫిబ్రవరి ౨౪వ తేదీని స్వయముగా ఫ్రెంచి యుద్ధమంత్రియగు కార్నేటును కలుసుకొనుటకు లక్ష్మణజగ్గు [illegible] నకువెళ్లెను. అవిఖ్యాతపురుషుడు టోనుమహాశయునికి హృదయపూర్వక స్వాగతమిచ్చి మనస్సిచ్చిమాట్లాడెను. తత్ఫలితంగా ౧౭౯౬వ డిసెంబరు ౧౫వ తారీఖున ౧౫ వేల ఫ్రెంచిసైన్యము ఐరిషుప్రజలకు వలయుఆయుధములతో ఐర్లండుకు ప్రయాణమయ్యెను. ఆసైన్యమే తనగమ్యస్థానమును సకాలమున చేరియుండిన ఐర్లండు చరిత్రపూర్తిగ మారిపోయియుండెడిది. కాని విధి అడ్డగించెను. మొదటినుండి ఆపశకునములే. ఆకస్మికముగా గాలివాన ప్రారంభించి ఓడలను చెల్లాచెదరు చేసివైచెను. కొన్ని ఓడలుమాత్రము "బ్యాంట్రీ" అఖాతమునకు గాలిచే చేరెను. టోనుగూడ అందులో ఒకదానిపైయుండెను. సైన్యాధిపతికొరకు చాలకాలము నిరీక్షించిరి. అన్ని ౬ వేల సైన్యముతో ఐర్లండుచేరి విప్లవము ప్రారంభించవలసినదని టోను ఎంతగానో పట్టుబట్టెను ఓడవారు [illegible] అలక్ష్యముచేసిరి. ఇంతలో మరల తుఫాను ప్రారంభించుటచే లంగరులు ఎత్తివేసి ఫ్రాన్సు చేరవలసివచ్చెను [illegible]. ఏదేశ స్వాతంత్ర్యమునకై ఆతడు అహోరాత్రములు పాటుపడుచుండెనో ఆ దేశ విముక్తికి కలుగుచున్న అంతరాయము లాతనిని వ్యాకులునిగా చేసెను [illegible]. కాని [illegible] ప్రయత్నముల మానునా! తనస్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుకొని లోకములో పరదేశముక్రింద [illegible] చేయూతనిచ్చు [illegible] ఐర్లండుదేశము దాని దైన్యము ఆతనిమనోవ్యధ [illegible] నిరంతరమూ [illegible] ప్రేరేపించెను [illegible] ద్విగుణీకృతోత్సాహముతో తనప్రయత్నముల ప్రారంభించెను.

ఈమారు డచ్చిప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము ఐర్లండునకు సహాయముచేయు [illegible] [illegible] కాని [illegible] [illegible] టోను పూర్వముకంటె [illegible] [illegible] ఆ [illegible]

సైన్యాధిపతితో పాటుఓడిపోక్కాను. కానికాలపరిస్థితులు అడ్డువచ్చెను. ఎదురుగాలి ప్రారంభించి ఓడలను కదలనివ్వలేదు. అయినవారు ముందరకు నడిపించుచుండెను. డచ్చివారి ఓపికతోపాటు టోను ఆశలుకూడ సన్నగిల్లి మాయమైపోయినవి.

అప్పటికిని టోను తనప్రయత్నాలను మానలేదు. బ్రిటిషుప్రభుత్వమును పరాభవించి పగతీర్చుకొనుటకై తన పరమావధిగా పెట్టుకొనిన ఫ్రెంచిప్రభుత్వము ఆతని కోరికనెట్టుచునేయుండెను. ఆప్రభుత్వమే మరల సైన్యమును ప్రయోగముచేయ ప్రారంభించెను. దీనివలన టోనుకు మరింత దురవస్థ కలిగెను, కాని తగినంత సైన్యము చేరినరవాత నెపోలియను బోనాపార్టు దానిని తీసుకొని ఐర్లండు సహాయార్థము యింగ్లండుపై దాడివెడలక ఈజిప్టుదేశముపై దాడివెడలెను.

ఇటు ఐర్లండు పరిస్థితులు క్షీణించిపోవుచుండెను, అక్కడ నాయకులు సహాయముకొరకు ఎదురుచూచుచుండిరి. ఈకాలంగ పరంపరలు వారిని దుఃఖవివశులుగ చేసివైచినవి. బ్రిటిషుఅధికారులకు దేశములోని విప్లవపక్షమువారు చేయుచున్న ప్రయత్నాలుపూర్తిగా తెలియుటచే వారు నిర్బంధవిధానము నవలంబించిరి. అప్పటికిని నాయకులు ప్రజలనదుపులోనుంచుటకు తీవ్రముగా ప్రయత్నించుచుండిరి. శిక్షితసైన్యము ఏదేశమునుండియైన సహాయమునకువచ్చిన గాని ఐర్లండులో విప్లవము జయమొందదని వారి దృఢాభిప్రాయము. కాని ప్రజల రెచ్చగొట్టి ఇతరదేశములనుండి సహాయము రాకపూర్వమే వారు విరుగబడునట్లు చేసిన మొదట ములకవగ అణచివేయుటకు వీలుండునని యు, కఠోరవిధానముచే ప్రజలను భయోత్పాదము కలిగించుటకు వీలుండునని యు తలంచి కార్యసిద్ధికొరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము యత్నింప మొదలుపెట్టెను.

డబ్లిను నగరములోని ఆలివరుబాండు గృహమునందు అయిరిషు ప్రతినిధులను, ఎడ్వర్డు ఫిట్జిరాల్డు ప్రభువును నిర్బంధించిరి. నాటినిమొదలు దుర్మార్గకృత్యాలు జరుగకుండిన దేశము ఓర్చియుండును కాని గ్రామాలలో జరుగుచున్న హత్యలను, అల్లకల్లోలములను లోపులను సైనికులచే జరుగుచున్న పరాభవాలను ఇతర ఘోరకృత్యాలను చూచి దేశము సహించలేకపోయెను. మే ౨౩వ తేదీని నెపోలియన్ ఈజిప్టుపై దాడివెడలిన మూడురోజులకు పిమ్మట ఐర్లండులో పితూరి ప్రారంభమాయెను.

ఈవార్త పారిసు పట్టణములోని ఐరిషుదేశ [illegible] నాయకులకు [illegible] టోను స్వాతంత్ర్యమునకై కొట్లాడుచున్న తనదేశానికి సహాయముగా సైన్యమునుపంపుమని ఫ్రాన్సు మంత్రులను, సైన్యాధిపతులనుచుట్టును తిరిగెను అందరు ఎన్నియో వాగ్దానములు చేసిరి. ఇట్టి [illegible] ఎన్నలు ఎదుటు [illegible] ప్రయత్నములు సన్నటిల్లోను [illegible] మునిగియుండగా అటు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నిరాయుధులను, అశిక్షితులునగు ఐరిషుప్రజల విప్లవాగ్నిజ్వాలలను వెలిబుచ్చి వేయుచుండెను. అట్టిసందర్భములో జనరల్ హంబర్టు అను సాహసవంతుడగు ఫ్రెంచి అధికారి తన [illegible] ఫ్రెంచిప్రభుత్వ [illegible] కార్యసిద్ధి [illegible] బ్రిటిషు [illegible] [illegible] [illegible]

(సశేషము)

Printed and Published by Ramakrishna Reddy at the Golkonda Power Press Hyderabad, Editor K. Balakrishna Reddy